

ATĪŠONA

Literātes Ilzes Špergas skaiteitī teksti, radeiti specialī uzvadumam "Atīšona", izmantojūt tūpūšuo stuostu kruojuma fragmentus.

Kas tu esi, Marija. Kaidā pasaulī tu dzeivoj, Marija. Kas tev garšoj. Kuo tu grybātu atsaēst da seita.

Voi tuos byutu buļbu meicinis ar škvarkom voi ozbora putra ar soltu pīnu. Ceplī sasutynuotys leluos buļbu kļockys ar ciercinim. Studīņa blūda ar boltu tauku kuortu pa viersu i vīglu casnāgu smuordu. Varbyut captī uobeli ar cukru. Boltuo maize ar svīkstu i bīzu doktora dasu, kluot cygoreņu kopeja iz plitys vuoreita. Eļļā vuoreitys rūzeitis voi žagareni. Meļneicu zupa ar kļockom. Solta mannys putra ar dzierviņu keiseli, plēve kai lānys apsatyn ap lizeiku, daleipst. Rabarbera kuots cukrā. Tik pazeistams skorbonums iz mēlis. Voi varbyut – abāda kuopustu zupa.

Veiri pa rudiņam ir nūkuovuši vepri, jī mudri īs ustobā. Iz Svātku byus studīņs i cepeši. Jī vēļ siņcēs nūsyt kuojis, mozgoj rūkys, slauka teve iznastajā lynu dvīlī. Golda golā iz beņča ir blūda ar cyukys golvu, vīgla dyumu i ašņa smoka. A kotlā jau izvyruši kuopusti ar ašņainajim gobolim, iz skourodys capās cyukys oknys, pūdeņā tušejās vysaidys lānys deļ vystu. Tu nagribieji laist nikuo viejā.

Tu, Marij, esi taupeiga sīvīte. Tu esi jauna, bet zyni, kai vajag. Tev vyss īt nu rūkys i ustobā, i duorzā, i klāvā. Baba byutu lapna par tevi.

Marij, voi tu vyspuor tī Londonā ēd cyukys gali. Varbyut tu esi vegetarīte. Varbyut tu raugi tī sovā dzeivē dzeivuot pareizi, tik tev nikod nikas nasaīt. Pylnys rūkys vysaida klama, nazkas kreit i veļās, tu verīs, tu raugi nūgiut. I tod tu vaira naraugi nikuo.

Tu atbrauc iz sātu, verīs iz babys rateņa, iz mamys adekļu i dzejs komuļu saprūti, ka tev tam vysam nav vītys. Tev, Marij, jau seņ vysa ir par daudzi. Tik tu nazyni, kur vysu nūlikt i kū nu tuo vysa pajimt sev leidza.

Tu izrevej duorzu kai baba, vogys golā īdur kapli zemē, nūsīņ pluonū kartona skustu. Tu kai mama aizej nu teiruma, vosorys kleitys molā nasdama nazcik ogūrču, kū sačupinieji grādā zam osūs lopu. Dorba ni apdareit, ni apbyut. Tu tai pasoki babys bolsā.

Kod jei, neidama svīkstu, īsavēre, ka meikle jau puorryuguse. Kod jei guoja nu teiruma i īraudzeja otkon aizaugušūs būrkuonus, batviņus, grīziņus. Īraudzeja, kai bārni malnom mutem pliešās pi golda, īraudzeja sakrytušū pyuneitis golu i aizaugušū mieslīni pi pierts. Kod jei nu klāva izsvīde nūspruogušū syvānu, savuoreit vystom, cyuka nūguliejuse, seivs kruojās aizgoldā, dzeivys vītys nav. I kod lai paspiej vysu. Dorbus, bārņus i dzeivi. Kod.

Tu, Marij, ģej ustobā myzuotu buļbu blīnim. Apsagrīzt nav kur. Dzeivys vītys nav. Nav ni rikteiguos blūdys, bess jū ruovs, ni osuo nazeiša. Pa besim! Nu dusmis tu esi gotova izsvīst vysu pa besim – vysu bejušū i paguojušū, vysu paaudzēs taupeitū i luopeitū, vysu saudzeitū, vysu kruotū.

Besim! Vysus apdzeļtiejušūs kokarus, koldurus i naulečkys nu driebu skapa, vysus pīsmedziejušūs i cyrmuļu saāstūs goldus i krāslus nu vacuos pyunis, vysys skreinis, skapus, dečus, pyurus i bucys. Vysu izmēzt i atsasēst kuknē pi lūga. I nūmyzuot tuos buļbys tim blīnim.

Bet tu, Marij, navari. Tu siedi internetā, tu siedi socialajūs teiklūs, tu raugi salikt sovu dzymtys kūku. Tu raugi tikt golā ar tāva i muotis, babys i dzeda sātu. Ar seņču zemi raugi tikt golā, Marija.

Tu vysu, ruodīs, atguodoj, i tu vysu vari. Tu esi stypra sīvīte, Marij.

Bet voi tu muoki izvuoreit buļbu kļocku zupu? Tai lai juos naizjiukst putrā, bet nav ari par cītu. Voi tu muoki izcept taidus kotletus kai baba. Voi tev saīt zečis papīds. Voi tu atguodoj rikteigū Jumprovys Marijys dzīsmi nu babys puotarneicys. Voi tev iz lūga aug mirta.

Marija. Kai tev īt. Kū tu, Marij, patīseibā dūmoj. Kas tu esi, Marija.

Tu siedi ustobys prīškā, verīs iz sova teiruma. Tu varātu īt sienīs, tys varbyut byutu vīneigais, kuo tu gribi. Tikai ir pavasars, naseņ nūlejs voi nūsnidzs slapnis snīgs, ir solts, zeme vēļ nav pasamūduse, zam agroplēvis tu ībaksteji nazcik zierņu. Sovim bārnim. Agrūs zierņus naapād tuorpi. Tu ituo vysa zyni. Kai sēt, kai stateit, kai nūvuokt, kai izgaļdeit pupys, kai salikt batviņus zīmai. Bet tu nazyni, kai nūgrīzt tū vacū šlivu. Tu nazyni, kai īdarbynuot i nūsluopēt tāva traktoru. Tu esi sasajāmuse jū montuot i sakuortuot zemis papeirus, bet nazyni i nagribi dūmuot, kū tuoļuok. Tam traktoram jau seņ nav skatis, ritini īgrymuši zemē, zam motora vuoka pārņ cīlaveņai beja pereklis, bet tu navari ni puordūt, ni sataiseit. Tu zyni, ka juoizlīk klāvam jumts, ka juosataisa syltumneicai suoni, ka juoaizbrauc piec plēvis, tev pat ir nauda. Bet taida sajiuta, ka navari pasakustēt, ka esi ite zemē īauguse. Nazkur ir dzeive, tovi bāрни ar školys autobusu aizbrauc i atbrauc, veirs reizi nedeļā aizbrauc iz ofisu i palīk da vāla vokora. Tamā dīnā tu izvuorej kopeju, siedi i verīs pa lūgu, kai tī viejā kustīs duorzs. Ir tik daudz dorba, bet tu nikuo navari. Tev vysu myužu ir tik daudz bejs juostruodoj. Leidz vīnu dīnu saproti, ka navari atzvaneit. Tev ir vīns, div, tev ir jau desmit naatbyldātu zvonu, bet tu navari. Sasajem, nūspīd vīnu, sarunoj, pabeidz, aiz inercis mudri nūrunoj vēļ nazcik sarunu. I tod siedi ar sovu tukšumu. Tik tukšu kai klāvs, nu kuo kupčam izvedi muotis gūvi. Tik tukšu kai sīna pyune, kur varātu doncuot, kab na sīna smeļts pa kuojom i kab tu variejuse sarunuot muzyku i sakluot goldus. Tev tikai juopīzvona, bet tu izlīc luodeitūs telefona i atvīgluotai saprūti, ka nazcik minotu esi breiva. Cikom luodejās telefons, tu dreiksti nikuo nadareit. Tu zyni, ka ari piec tam

navariesi i tys tevi smacej nūst, bet niu tu esi breiva. Siedi duorza golā iz beņča zam ustobys jumta i verīs, kai laižās slāpnis snīga puorslys, nūkreit i izalaiž iz araminis.

Tik tev i ir tovys dzeivis. Cikom snīga puoslys kreit iz zemi i izalaiž.

Siedieju mamys sātā pi kuknis golda. Juos pierktuo voskadrēbe ar pučem.

Bazneickungs atguoja ar Postorū svieteibu. Aizguoja. Svieteigi tī, kas...

A kū tuoļuk.

Beju izslaukuse mamys gūvi i pabaruojuse syvānus. Salyku mamys drēbis. Naudu. Saraksteju nu telepona iz lopys vysus kontaktus, kam juozvona, ka gadīnī kas.

Rodi. Tuolejī rodi. Krystabārni. Klasisbīdri. Studeju bīdri. Kur. Kaidi. Nikuo nazynu.

Kai nu myglys pluovuoja bierneibā pīsauktūs draudziņu vuordi. Godu godim nasatyktuos, naradzātuos. Da pa kuru laiku. Kod ta lai.

Iz draugu i rodu apsveikumim jei nikod naatbīldēja. Gribieju paleidzēt, nūpierku aplūksnis, kartenis. Tukši tai i nūstuovēja iz juos naktsgaļdeņa. Aplūksnēs es sajiem naudu. Apsveikumus jei pamazeņam atdeve mums. Daudz laimis, laimeigu jaunū godu, sorgoj seve, meiteņ.

Svātku to daudzi sasalosa pa dzeivi. Jai vysmoz beja iz kuo pīraksteit. Kaidu šaļteņu mes sasajutom normala saime, kas sajem i duovnoņ, navys pa klusū i kauneigai īgryuž ūtram rūkā papeirā sateitu naudu. Nūpierc sev. Tu jau poša zyni. Poša gudra.

Nikaidu duovonu, nikuo personeiga. Jei samoksuoja kai olgu, kai atsapierkšonu. Kai nu nabašņika atsakrateja. Pat ni puču voi svineigu vuordu. Pakluseņam rūkā īgryuzta nauda. Jem. Pierc.

Tū naudu es izdevu par piļneigim māslim. Par puortyku veikalā, par drēbem, kū panosuoju i atdevu lobdareibai. Prūm. Paceli. Atlaidit. Atpestejit mani nu tuo vysa. Kai zuomauci uodu gribieju izamaukt nu tuo vysa. Breiva i sovā dzeivē. Ar garim zūbim svinieju sovu bārnu svātkus, vuceidamuos nu žurnalu, na nu sovys muotis.

Aizbraucem pi juos div reizis gostūs. Iz muotis dzimšonys dīnys i iz kopusvātku pi tāva. Beja peirāgi, šampanīts. Ībraucem pa ceļam, apbraucūt Latveju. Bārni izamauduoja munā bierneibys muorkā. Jei izcepe peirāgu, meikle sakryta. Garšuoja piec soldonu gleizdu, nazkas pynuos pa muti. Vysim beja na sevī. Runuot to nav par kū. Bārnim jei pavaicuoja, kurā niu klasē. Kotru reizi pavaicuoja. Bārni jai pavaicuoja, kur jei beja pa Juonim. Sātā. Kur ta cytur.

Kotru godu jei vys saceja, ka niu to gon pādejū reizi. Gona, gona vysa, vysa par daudzi, kam tuo vysa vajadzeigs, kam tuo vysa. Ni apškīst, ni apbyut. Tok kotru godu guoja pavasars, kotru godu jei pierka sāklys, roka ar luopstu i revēja. Cīst navarūte tuos zemis, jei kotru godu junī saceja, īdama ar kapli nu teiruma, tai jei saceja julī, līdama izkoltušūs ogūrčus, augustā ar pupu i seipulu veikšim i skalinim, i, treidama dorba pīdzeituos rukys, tai saceja septembrī. A zeme vylka pi seva. Jei otkon i otkon audzēja tūs valna kabačus, ogūrčus, tomatus, batviņus, būrkuonus, kuopustus, bulbys i grīziņus, pupys, zierņus, casnāgus, salatus, rediskus, juoņūgys, ierkškeižys, rabarberus, rutkus i seipulus. Audzēja i gryude burkuos. Mudri, mudri. Recepti taidi i itaidi, vajadzeigaja vītā attaiseiti i sakrauti žurnali, gruomotuos sāklu pacenis gruomotzeimu vītā. Pi batviņu zupys sagatavis gruomotā batviņu sāklu paceņa. Tū jei beja aizlykuse pādejā vosorā. Vyss ar apdūmu, kai nazkod juos muotei Jumprovys Marijis obrozeņš puotorneicā pi “Jaunovys svātuos” dzīsmis i litanejis Marijis gūdam.

Otkon i otkon ar spanim, skalinem, kulem i maisim, kastem i burkom juos mīlesteiba brauce pi mane iz Reigu. Otkon i otkon burceņuos, kastēs, saļdeitovā Reigā. Otkon i otkon ari es caurom naktim Reigys dzeivūklī myzuoju, grīžu, vuoreju i jiemūs ar kabačim, ogūrčim i batvinim. Kai beidamuos naizspēt, kai beidamuos, ka miskastē byus juoizsvīž koč drupona juos mīlesteibys.

Jei sēja i stateja, revēja, ratynuoja, grīze i laseja. Kotru pavasari i rudini duorzs kai polu laikā iudiņs bez krostu puorjēme juos sātu.

Pavasari vyss sasalēja iz kuknis golda i ap goldu, ka nabeja, kur atsasēst. Seikī seipuleni, sāklys, sieklenis, burkys, burcenis, baņcenis. Škeivūs zam lupatenis kai bierneni šyupelī deiga ogūrči i kirbi, iz palūdzis golvys slaisteja aizacītuši tomati i paprika, baklažani i syltumneicys ogurči, zam golda spanī margancovkā mauduojuos seipuli apgrīztom pīrem.

Kuknē dzeivys vītys nabeja i rudinī, kod tys vyss beja juodaboj zam jumta. Spani, skalini i kastis, vannys i maisi, maiseni. Kotrā blūdā koč kas. Tys aiz tuo, tys iz tuo. Burkys pīpīldeitys i apguoztys vēļ korstys zam deča, burkys tukšys, burkys juomozgoj, spanš ar ogūrčim, vanna ar tomatim. Vuoceni, vuoki i vuoceni, vasals kokts receptu žurnalim i gruomotom, recepti iz golda, palūdzis, iz radejis, dasprausti pi kalendera, attaiseiti, aizlūceiti. Vysa, vysa vajag. Vēļ tuo i ituo.

Kai tik nu līknis aiz pierts augusta vokorā piec leita pasacēle mygla, jei skrēja, ruove, nese. Mygla tomatim kai smierts. Kai suocās augusts, kotra nakts, skaiti, kai pādejuo. Nūkaveisi, malnuo pyve i cauri. Mama izmysumā nese, slapņumā izžulgušim pierstim. Aizaalsdama nese nu uorīnis slapņuma i vāsuma duorza lobumus ustobā, sasiļdēja kai bārnus. Seipulus sapyna bizēs i pakuore pi cepļa. Kai nazkod bierneibā maņ bisis nu reita. Lelom kastem zali tomati gataviejuos čulanā, apsagti ar vacū mieteli. Ar tū mieteli jei guoja iz dorbu. Es iz školu. Obejis stuoviejom autobusa pīturā. Dasagivu pi polys, beja tik sylts, tik labi.

Mes jau seņ narunuojom par dzeivi. Tik par ogūrčim, tomatim. Kū aizvest. Kū atvest.

Šudiņ es nūdevu dzeraunis pādejū gūvi. Nu pādejuo syltuo klāva izvežu rudiņa soltumā iz mašynu.
Mamys bryunū gūvi ar slapņu dagunu i garu i osu mēli.

Mes naseņ kai asam īsavuokuši jaunajā treisustobu dzeivūklī. Beidzūt ir gona vītys vysam.

Vēļ nav dalykti pakaramī deļ driebu, nazkur pagaisuši puorsavuocūt. Vēļ nav sekcejis i driebu skapa. Vēļ piec puorvesšonys nav paraudzeita šyut šyumašyna, tik īstumta koridora golā pi lūga. Vēļ nav puorkruosuotys munys ustobys durovys, tok maņ ir sova gulta, sovs golds i pat durovys iz lodžeju. Beidzūt maņ ir sova ustoba.

Es izīmu uorā i klausūs, kai klīgdamys gaisā lidoj svīris, juos dzonojās pakaļ piec kukaiņu i sasasauc vysu laiku. Tei niu vysod byus muna piļsātys vosorys sajiuta. Svīris gaisā i saulē sakorsuša betona smuords.

Lelajā ustobā sekcejā stuov Hermaņa Hesis "Stykla pierleišu spēlis", div eksemplari, vīnam vuoks palākuoks nakai ūtram. Vīna ir mamys, ūtra tētis gruomota. Es raugu skaiteit, bet nasaīt.

Pylni plaukti gruomotu. Es ari šūvokor varātu atguoduot i nūsaukt seceibu. Lobajā pusē ir šmukuos gruomotys par Latvejis muokslu i Bruoļu kopim, par Latvejis upem, Čurļoņa i Rozentala gleznom, "Straumāni", "Viejim leidza", Ojars Vuocīts i Harijs Heislars. Lelūs romani i dzeja i munys bārnu gruomotys: Nazineits iz Mieneša, Karlsons, Mozuo raganeņa. Maņ ruodīs, es ari niu varātu nūsaukt i atguoduot kotru lītu myusu dzeivūklī.

Driebu pakaramais ar plastmasa rūkeišim koridorā seņ maņ par zemli. Es asu izauguse.

Zaļa kantaina plastmasys miskaste ar malnu izvuožamu spani vydā.

Putekļu syuciejs "Ural" kai opola i gryuta taburete zam zyļa dermantina puorkluoja.

Vannys ustobā zaļa nalītuota švamme kačeiša formā, nu mamys pyrmuo braucīņa iz uorzemem.

Sorkons plastmasa zīpu turātuojis, kas kotru reizi īkreit vannā, kod kaidis tī mozgojās.

Tāva buordys skiunamuo blūdeņa i bryunuo birste, žiletis "Niva". Zūbu pasta "Aira" i "Buratino", zīpis nu VDR i nikod nalītuota mugorys trynamuo birste garā kuotā. Metala buņdža ar jumprovom garuos kleituos, vydā biņte i zeļonka, ocu skolojamais trauceņš i sausais spirts zylā plastmasa cauruleitē ar vuoku. Ūlu grīžamais ar metala druoteņom. Vacūs pūgu kasteite ar pionerim iz vuoka i kompetu blāka buņdža "Uzvara" ar sakoltušim zečturu aiztaisamajim, kryuštura lenceišu golim, kuošim i kuoseišim, knopkom, sprādzem i cytu paaudzem kruotū bagateibu - a mož nūderēs.

Nu dzeivūkļa mes izavuocem, kod beja suocīs Persejis leiča kars i ziņuos vys skanēja Kuveitys vuords. Mes aizbraucem kūpt savu zemi.

Vaira nikod dzeivē maņ nav bejs pošai sovys ostobys ar sovom durovom, savu lūgu i savu izeju iz lodžejis. Vysod tikai kokts, gultysvīta, puse ustobys, puse gultys, vysod tikai nazkas īreits voi daleits ar vacuokim, draugim, veiru i bērnim.

Pa sapynim es bīži asu tymā dzeivūklī. Vys vēļ ir 1990. gods, maņ tikai aug kryuts, maņ ir gara bize, i vys vēļ tikai byus. Pymuos mienešreizis, pymuo mīlesteiba i pymuos osorys par tū, ka turpnuojuma tam vysam nav i nabyus.

Sapynūs maņ vys rūkā ir munys sātys atslāgys, tys ir myusu jaunais treisustobu dzeivūklis. Mes ite dzeivuosim i nikur napuorsavuoksim. Mes dzeivuosim dzeivūklī, tēte īs iz dorbu i vokorā aizdzeis žyguli iz garažu, atīs ar kīgeleiti nu veikala, nūmozguos rūkys i pi vakareņu golda stuosteis, kaidi malni i dzili dabasi rudinī i ka dziedēja putynu bolsus, a mama atīs nu dorba bibliotekā, nu sumkys izjims jaunos gruomotys, sataiseis sovo vokora kopeju, ar vīnu rūku puoršķiers lopu, ar ūtru daglauss golvu, i jai nabyus nivīna sierma mota, tik ilgviļni. Baba atbrauks i atvess nu sātys burkys ar ogūrčim, tāvs ryuks, ka navajadzēja tai stīpt. Baba puorbaudeis munys burtneicys, nui, vuicīs meiteņ, vuicīs. Atbrauks dzeds nu dareišonu, i jī obeji ar babu aizbrauks iz sātu. A es īišu syltā vannā ar tū švammi kai kačeiti, a mama ar tēti iz divana vērsīs kinu par suni malnū Bimu ar vīnu malnu ausi i smīsīs da osoru. I vys vēļ tikai byus. Niu munūs sapynūs vys byus pareizi.

Munai mamai beja taisneiba. Na jau par lelajom lītom, tī es jai vysleidza napīkreitu. Nā, es nikod vieliešonuos nabolsuošu par tim trokajim i nikod nakruošu monta.

Maņ piec bieru paguoja vaira kai puse vosorys, cikom izteireju mamys sātu nu vysu tūs vēļ babys hlamu, nu driebu, nu kokaru, nu vysu tūs juos nazdeļkuo sataupeitūs dzeivūkļa montu, izsvīžu vacū švammi kai kačeiti, sorkonū zīpu trauku, vacū putekļu syucieju. Vysu, vysu izmiežu, vysu izsvīžu, vysu sovetskū klamu, kab varātu tūs kuormus puordūt par smīkla naudu. Vysmoz niu tei ruodīs smīkla nauda, a tūreiz es aizbrauču ceļuojumā.

Es zynu, ka itū gon jei byutu saprotuse. Jei vys saceja – meiteņ, pažāloj seve pošā, partū ka nivīns cyts teve nažāluos. I niu es tū zynu. Tev beja taisneiba, mam.

Es aizbrauču ceļuojumā i vysu zīmu beju syltumā. Piec mamys bieru maņ beja tik solts, ruodejuos – sastiņģšu, sasaļšu i palikšu nakurīnē stuovēt. Tuo vītā stuovieju par mamys sātys naudu saulē pi okeana i jutu, kai elpojam vīnā ritmā: es, mama i okeans.

Juosalaiž. Juobrauc. Juosatyn. Juosadūd. Juobāg.

Meita saceja, ka juosalaiž ceļā. Gona. Vēļ drusku, i byus par vieli.

Tova eistuo dzeive ir saime, a saime jau ir tī, uorzemēs. Jī aizbrauce pyrms nazcik godu. Niu jī ir tikai datora ekranā i sātā viņ pa kopusvātkim. Meita vakar vysu vokoru raudzeja runuot. Brauc, mam. Gaidom, mam. Paleidzeisi maņ piec dzemdeibu. Brauc. Mudri jau byus par vieli.

Tu jau nikod naklausi, mam. Jī mudri byus kluot. Amerikys viestnīceibu jau evakuēja. Ir laiks. Niu ir pādejais laiks pamest vysu i braukt paceli.

Bet tu navari. Juoizgolda tok pupenis i juopajem leidza koč sāklai. Gon jau zeme atsarass. Juosarunoj, kas apkūps kopus. Preteimā tu jim īdūsi sovys ustobys atslāgys. Jemit i dzeivojit. Izvolkojit skapus i pogrobu. Lai teik.

Kab tikai tī prokuosti naizlaistu tūs kopu. Kab tik apkūptu. Žāl, bet monta jau leidza grobā napajimsi. Juosalīk tik slapņā drēbē leidza mirtys zori - dasaugš pūdā i krystobom byus kai reizi. Juosamaina nauda, juosataisa jauna bankys karte. Bess zyna, kai tī iz vītys byus, a mož i pi naudys vaira natiksi. Juojem viņ vysa uorā, lai napalīk krīvam. Juonūpierk čemodans. Otkon juobrauc iz tū Rēzekni. Pi notara, pi saimis uorsta, iz veikalim. Juoapcierp i juonūkruosoj moti. Nabrauksi tok iz uorzemem skustā voi ļaužu bīdeitu. Kū ļauds padūmuos.

Sātā beju vīna poša, iz ustobys vyds stuovēja kasts, vysu lūgi vaļā. Gribieju aiztaiseit, lai nav caurvieja. Uorā na rikteiga zīma, a taidš kai rudiņš, vyss apsalaidš, morkotnai. Palāki dabasi, palāks leits, solts.

Pajiemu mamys albumu.

Ite mama mozeņa tautyskuos drēbeitēs, tys ir vēļ pyrms kara.

Ite jei jau īt školā, 1948. gods. Jūs klase ar audzynuotuoju. Tys ir gods pyrms izvesšonu iz Sibireju, biļdē verās bārni ar būglom lelūs cylvāku acim, kuojis saruovuši zam krāslu, mugorā bīzys drēbis.

Ite kara laika biegli, krysttāvam beja fotoaparats, beja atguojs cīmā i saquoja kartenis. Biegli paleidz pi sīna, bārni upmalī gona vuškys. Bieglu meituška Nasta ar garom bizem i zylā mieteleiti ar div ryndom pūgu, a ite muna mama mozeņu ar jū. Tei meitine sātys bārnim beja lela draudzine - tai kai par aukli, cikom lelī pi sīna. Pošai jai mozuoka muosa i bruoleits. Loba meitine beja, vysim kai muosa.

Tai meitinei vaira nabeja sātys, vyss karā nūdaga. Guoja armeja puori, vysu nūleidzynuoja leidza ar zemi. Krīvi, vuocīši - bess zyna. Paslaptiņ nūguoja apsavārtu, a vysš cauri - plyki škūrstini viņ nu

apdagušūs kūku i izpyusta beigta gūvs iz pogolma vyds. Tai i ceļā, ceļā. Ar tū, kas mugorā, steigā bāgūt, veikšeitī īsīts. Laime, ka dzeivi. Kur golvu nūlyki, tī tev i sāta.

Svešuo meitine biļdē izaver piec vaca cylvāka. Šmuka sejeņa, garys gaišys bizis, tok nasmaida. Muna mama biļdē ir mozs, opols bārns – kai nu cyta pasaulā. Kab cytys drēbis i moti, jei mīreigi varātu byut i šūs laiku bārns.

Meitinei Nastai tī biļdē mugorā šmuks mieteleits iz vosorys vyds, lobuoku driebu jau nabeja, tū pošu lobuokū apvylka, kab iz kartenis šmuki. Mama vys saceja – tik lobs mieteleits, gaiši zylā kruosā.

Īsadūmoj, es biļdē radzu palāku drēbi i zynu juos kruosu. Dūmuot, es pošā tī byutu bejuse. Es asu pādejuo, kas atguodoj munys mamys bierneibu. Atguodoj ari bieglu meitini mieteleitī.

Beja cylvāks, niu tik karteņa svešā albumā. Jū nūsuove krīvi, kod īguoja vydā. Vīnkuorši taipat. Mož napadūmuoja, ka vystu klieveņā globojās bārni. Kai laide viersā, tai spolvys viņ pajuka – vystys, bārni, asnis i osorys.

Mama itū stuosteja kasreizis, kod bierneibā obejis vēremēs juos albuma. Kai vysi iz pogolma klīdze. Kai lelūs nalaide paleigā, kai tī prokvuosti parēce, parēce nazkū i aizbrauce, a tepat kopūs izroka dūbi i īlaide zemē. Ni groba beja, ni kuo. Taipat nu ustobys viersa dieļu sasyta kasteiti, apmozguoja, apuove lobuokajā i īlaide zemē. Tymā pošā gaišajā mieteleitī ar pūgom, ūdere ar pučēitem, vijūleitem, ar smolkom rūzeitem, ar taidim nazkaidim boltim zīdenim.

Mama vys atguoduoja, cik skaists jis beja. Dabasu zyls audums, pūdzenis ar sudobra streipeiti, sleideiga ūdere seikom pučēitem, taidom boltom kai peisā zīd mudri piec Juoņadīnys.

Tod jī vysi otkon aizguoja paceli. Aizguoja taipat kai guojuši, div lelī i viņ div mozys gaļvenis. Aizkustēja gar ceļamolys kryumim. Nu suokuma gaļvenis pagaisa, tod boltais veikšs, pologā sasīta vysa saimisteiba. Tod vaira nikuo.

Vaira nivīna nikod natyka radzāts, jī nikod naatbrauce iz kopim pi Nastys. Ni tāvs ar muoti, ni bruoleits, ni muoseņa. Beja cylvāki, aizguoja, pagaisa kara viejputnī. Tik viņ palyka kai mieteleits albumā, mamys stuostūs i munuos atmiņuos. Septeņdesmit godu piec kara.

Juopabeidz dečs. Mozajam unuceņam tu odi tymsi zylu deči ar zalta zvaigzēm. Ka nikuo cyta nu dzeda sātys jam navari īdūt, jam tiks zvaigžņu dečs nu juo babu i probabu sprāstuos, sauceituos, kruosuotuos dzejs, nu sātys vušku vylņys i jam byus vysa tova mīlesteiba.

Jis ir vīneigais īmeslis, deļkuo tu nasoki nā. Meita runoj i runoj. Tu klusej, tu naesi sajjusmā, bet tu brauksi. Tu byusi loba baba saimis vēļ nadzymušajam bārnam. Tev byus bezgaleiba laika i mīlesteibys. Nu sova kliepa uorā nalaissi. Lai mama struodoj. Lai mama peļnej naudeņu. Mamai ir

juos dorbs, tī jau pi jūs navar kai Latvejā – mienešim i godim sēdēt sātā. Pīdzemdieji i, dui, atpakaļ dorbā.

Bet nikuo. Es tī byušu. Muns klieps ir meiksts i sylts, muna sirds ir lela.

Tev byus vyss. Vysa muna mīlesteiba, vyss muns klieps i vysa muna breiveiba palaist īt pasaulī. Tu aizīsi nu mane, kai ir aizguojuši jau tik daudzi, bierneņ. Bet es byušu tovs spāks, cikom tev juo vajadzēs, i ari vēļ piec tuo. Es myužam byušu tova muote.

Mes obeji īsim staiguotu, bierneņ, obeji skaiteisim gruomotys. Es tevi tureišu, es tevi nūtureišu, muna rūka vysod byus tev padūta.

Nui, juosalīk čemodanā meityš šmukuos biļžu gruomotys. Iz krystobom juonūpīerk rikteiga voska svece. Juopaprosa pi vīna sev Postoruo svieteiba. Voi ta jī uorzemēs jādž kū pa rikteigam nu bazneicys dzelu, tik krotuos i uovejās.

Tev vyss byus, bierneņ, svešajā pusē. Tev vysa byus gona, koč tev nikod nabyus tova dzeda sātys. Tev byus pats svareiguokais – dzeiveiba. Nūsorguota nu vaidu i vuorgu, bāgūt pagluobta. Tev nabyus dzeda, bet tev, bierneņ, byušu es.

Kod Herods nūkaus vysus zeidamūs bārnus, tu, bierneņ, dzeivuosi. Vysa saime byus ap tevi, i tī, kur tu byusi, byus tova sāta.

A tu paraugi. Aiztaisi acs, izbuoz mēli i gaidi.

Kod naviņ kaida snīga puorsla nūkriss ari iz mēlis. Tova mute vysa byus slapņa, byudi nūsoluši, daguna golā lase. Bet tu sajussi, kai jei dasadur. Tikai vīna eisa šaļteņa nu myužebys. Nikuo vaira. Solts zibsnis iz mēlis, dasadur i pagaist. Dūmuot, nikuo i nabyutu bejs. A tu stuovi i gaidi, apleik snīga smuords, meikstyune, lelom puorslom snīgs lepej nu gaisa, ruodīs, pat skaņa tam ir.

A tev tikai tei vīna puorsla iz mēlis. Varbyut byus, varbyut i nabyus. Stuovi kai glupuoka, kai nazkod bierneibā pi babys ustobys voi studeju laikūs pi stacejis, gaidūt vilcīni iz Reigu, stuovi i ceri iz nazyn kuo.

Tu, Marija, esi iznosuojuse sovu augli. Jam tikai ir juopīdzymst. Juo vuords ir. Jis pats ir vuords, jis ir ceļš, patīseiba i dzeiveiba.

Tev prīškā ir pats gryutuokais – atrast drūsū vītu itymā vuorgu pasaulī i radeit jaunu dzeiveibu, radeit nu nikuo, kod vuords kliva mīsa. Tu esi Marija, myužeiguo muote, myužeiguo radeituoja, cereiba, globuotuoja, sorguotuoja, myusu patvārums nu vysa.

Tu esi stuodaiga, ap kū zierņam peitīs iz augšu. Tu esi perine vysta, kas sasauc sovus bārnus zam spuornu. Tu esi muola pūds, kurā salikt pošu svareiguokū. Tu esi dereibys skreine, kurā Vacuo dereiba sasateik ar Jaunū, kurā zeme sasajauc ar dabasim, kurā jiedzīņš apaug ar mīsu i palīk par vuordu.

Marij, tu soltā zīmys reitā stuovi pi lūga, bet tu poša esi lūgs. Tu esi lūgs, pa kū īspeidēt austūšai reita gaismai nu uora. Tu esi lūgs, pa kū sylta kuknis gaisma storoj iz uoru.

Nav nikuo svātuoka kai sāta, kurai ir gaiši lūgi. Par cik verstu dzierd suni rejam. Par cik sātu dzierd gaili dzīžam. Cik bīži redz dyumus nu škūrstiņa kiupūt. Cik tuoli nu kolna iz kolnu redz Juoņu guņš, tik ilgi mes dzeivuosim.

Bet tu, Marij, poša esi guņš, kas aizdadzynuos vysa pasaulā ceļus, plītys, svecis i gunkurus. Tu esi līsmē, pi kuo sasasiļdeis vysa tova saime. Tu esi maizis ceplis, kas pabaruos vysu pasauli. Tu esi sylta mīsa, nu kuruos pīdzimt tovim bārnim, pi kuo jim sasasiļdeit pasaulā vuorgūs i nažielesteibā.

Bet niu tu stuovi pi kuknis lūga i verīs, kai pamazeņam lāc zīmys saule. Gaisma atīt kluseņom, nikas daudz jau nasamaina. Tev byutu juoīkur plīta, juoizvuorej putra i kopeja sovejim, juoizlīk cyukom virt buļbu kotlu i juosasylda gūvei iudini. Tev byutu juosataisa ēst, juopalaiž vysu pa celi nu sātys.

Bet tu verīs pa lūgu, i tei ir tova dzeive. Tei šaļteņa ir tova dzeive. Tei eisuo pītura ceļā. Tei eisuo šaļteņa, cikom tu, Marij, nu reita verīs pa lūgu iz bolta duorza, snīga apleik uobeļneicom i iz sorkonys gaismys tī austrumūs.

Kas tu esi, Marij. Kod tev apleik vaira nav nivīna sova – ni tāva ar muoti, ni dzeda ar babu, ni muosu, ni bruoļu. Kod tev, Marij, nav palics vaira nikuo nu bierneibys i tu esi vīna poša iz vysa pasaulā.

Kod esi tikai tu, Dīvs tāvs dabasūs i bārnys tev zam sirds. Nazkur tī vydā vādarā, pats par sevi i vyss vēļ tovs. I ceļš tev zam kuoju. Kai kačinei atīt iz sātu i īleist mygā laist pasaulī bārnus. Sajimt aiz čupra i nest, i volkuot sev leidza drūšeibā. Tu esi vysu muote, Marij. Tu, Marij, esi vysu myusu muote, i tev pi tuo byus juopīrūn.

Kod tova dzymtuo sāta ir tuoli aiz mugorys, a pošai sovys sātys tev nav i nabyus. Nu tāva sātys tu esi aizguojuse, partū ka tys laiks ir cauri. A tova veira sāta vēļ nav izcalta, partū ka tuo laika vēļ nav. Tu ej i ej.

Tu siedi iz juo nūpierktuo ezeleiša, jis ir apsajiemis sorguot tevi, jis vad aiz stričeiša, ezeleits sekoj, tu verīs iz sovu rūku. Pa šaļtei veirs pasaver iz teve, kai gaideidams apstyprynuojuma – nui, es ari tai dūmoju, ejam. Bet tu tok juo napazeisti.

Tu esi ceļā. Tu, Marij, myužeigi esi ceļā. Tev nav sovys gultys, kurā atsalaist i izstīpt pīdzeituos kuojis. Niu pādejuos nedeļuos tai lauž mugoru, kuojstarpē izaplieš kauli i suop nu īšonys, vādars sasavalk cīts i pa laikam suop mugora. Kab variejs atsaguļt, a ir tikai ceļš, ceļš i ceļš. Tu esi vīna, Marij, ar sovu pošu gryutuokū nostu. Tu esi pylna ar vuordim, bet jim vēl nav laika. Tu klusej i verīs iz ceļa sev zam kuoju.

Tu, Marij, varbyut nikod nadzeivuosi sovā sātā, partū ka tu naesi taidu ļaužu. Tu vysod esi ceļā, i tu ceļu nosoj sev leidza. Tova bārns tevī sytās ar rūkom i kuojom, tu atsapyusdama siedi iz akmiņa ceļa molā i verīs iz sova leluo vādara. Tu esi taidu ļaužu. Tei ir tova mīsa, tei vys tik esi tu pošā, bet vēl nadaudz i daļa nu teve vaira nikod nabyus ar tevi.

Tu vysod esi ceļā, Marij, i vysu svareigū nes sev leidza. Ari tod, kod nivīnam nikur vaira nav juoīt, kod vysi ir ite, vysi ir apleik, vysi ir apklusuši i gaida, kū ta tu saceisi. Kod apleik nadzierdi ni seikuokuos skanis, viņ sovu bolsu nazkur nu dzilīnis. Kod vysi tovi celi ir izabeiguši i ir palics viņ ceļš pi sebe. Pat tod tev nav mīra.

Kod vysi ir saguojuši ite "Gorā" i nivīna nav pi sebe iz vītys sātā. Kod vysi ir aizguojuši paceli nu sovys sātys i gaida tova vuorda. Gaida tūs vuordu, kū tu nes sevī. Bet tev nav nikuo, viņ sajiuta – niu otkon ir juoīt. Ceļš otkon teve sauc, i tu vari jam tikai sekuot. Partū ka tu, Marij, naesi nu tūs, kas runoj. Koč tev byutu juobyut tai, kas aizdadz guni i pasauc sev leidza. Koč tev byutu juobyut tai, kas pasoka, kai ir niu i kai byus iz prīšku.

Tu esi pylna ar patīseibu, tu dūmoj, tu dzeivoj, tu pa sapynim mīgā rodi jaunu pasauli. Tī tev beidzūt ir sova sāta, sova gūvs i pylns klāvs kustūnis. Tī tev ir jauna mašyna i ustoba kai vysim normalim cylvākim. Tu muoki vysu, tu vysu vari, tev vyss saīt. Tev ustobā nav nikuo līka i vyss ir sovā vītā.

Tok atīt reits i otkon nikuo. Tu otkon siedi pi tukša dokumenta sovā datorā i dūmoj.

Kuri vuordi ir tik svareigi, kab jūs saceit.

Kuri vuordi ir tik byutiski, kab jūs na tikai izdūmuot, bet ari pasaceit bolsā.

Kuri celi ir tik svareigi, kab jūs ītu, i kuras pādus aizslauceis snīgs i viejputnis.

Tu, Marij, esi vysu myusu patvārums. Tu esi cereibys skreine. Tu esi gluobīņš nu vysa, tu esi gluobīņš ari nu mane pošys, kod ar vuordim, dorbim i nūlaideibu es staigoju moldu ceļus voi nāimu laikā iz sātu, kod naizpyldu muojisdorbu školā, laikā nanūdūdu studeju referatu i īskaišu, termeņūs naīsakļāunu un napabeidzu projektu pīsacejumu i atskaišu. Kod vysi muni projekti ir nūraideiti, tu esi muna muote Marij. Tu esi sorguotuoja. Tu esi mums vysim i vysam vyss.

Tik ka kas dasadūrtu. Ar syltu i mīreigu rūku. Nikuo daudz – tikai sajūst sevi dzeivu cylvāku. Sevi sajūst. I ka kas pajimtu iz syltu i stypru rūku. Pacaltu i nastu. Dīva i spāka goru sajūst. Atbolstu i paceļšonu sajūst.

Tik kas ir tys, kas reizem kai dasadur, kai dasamīdz – pajem aiz rūkys i vad, pajem aiz driebu i nūtur. Kas dzeivi pataisa dzeivu. Kas vysu sagrīž kuojom gaisā. Dasadur, paceļ i nas.

Kas ir tei snīga puorsleņa iz mēlis.

Īsadūmoj. Tu tiuleņ aizmigsi, pasamūssi i tod dzeivuosi pa eistam. Tu lieneņom aizmigsi, nadūmojūt nikuo, a dzeive pošā atīs da teve.

I tod vyss byus pa eistam. Vyss byus i byus, i byus, byus i byus.

I tu byusi, Marij. Tu byusi pa eistam, tu byusi vysu myusu muote, Marij.